კვირა, 7 დეკემბერი 1930 წ. № 45 (281) ფასი 10 კაპ.

ტარტაროზი

მავნებელთა მეთაური—პუანკარე და ბრიანი

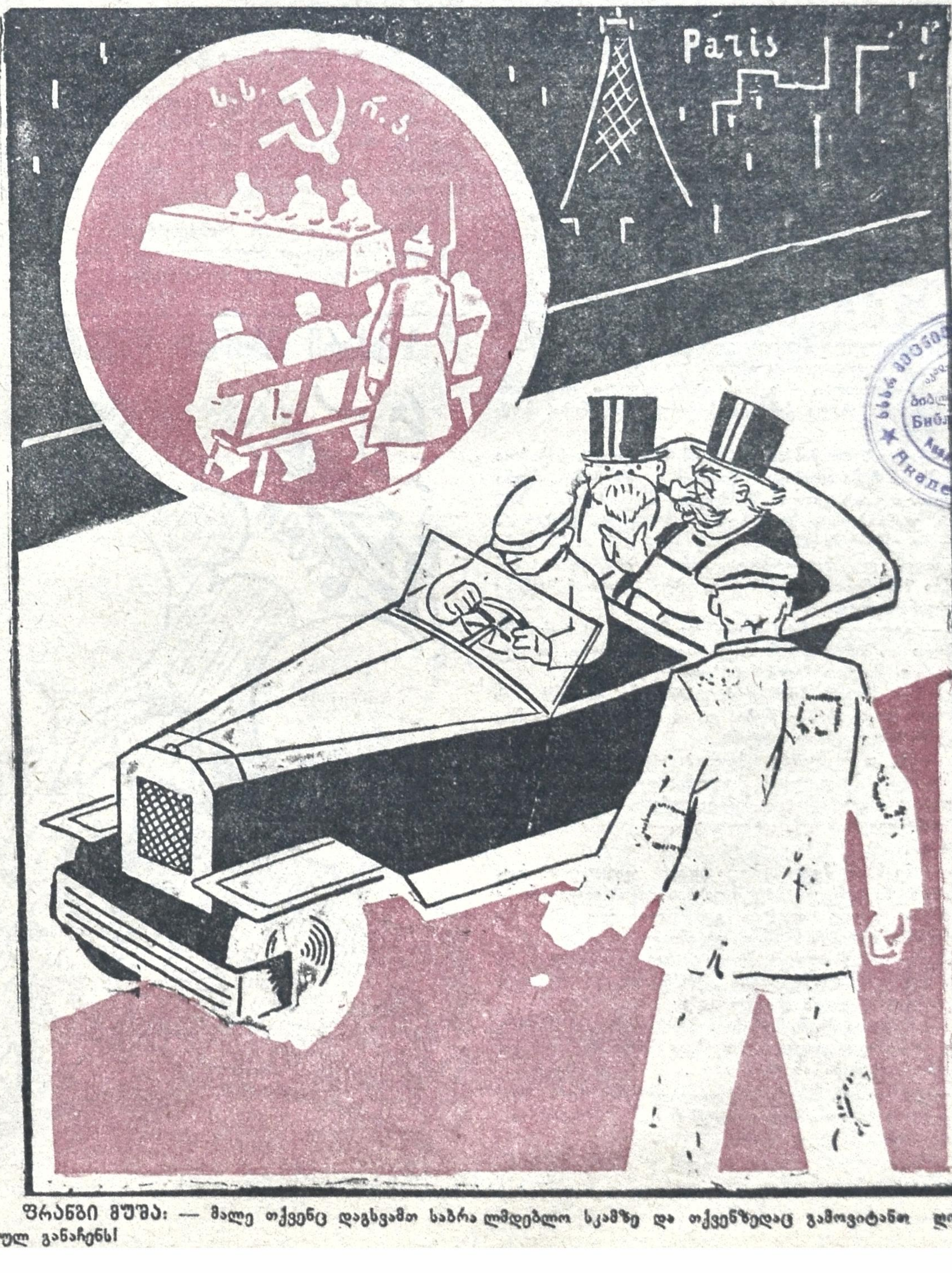

ფრანგი მუშა: — მალე თქვენც დაგსვამთ საბრალდებლო სკამზე და თქვენზედაც გამოვიტანთ ღირსეულ განაჩენს!

12 586
Библиотека-Музей имени ... Академия наук

ეს რა მოგვივიდათ, ბატონო განსწავლულებო!

კაცი პროფესორი და უაღრესად განსწავლული.

თავში აქვს შვიდი აკადემია და ცხრამეტი ფაკულტეტი.

მოდი და ასეთ კაცს შეეკამათე, როცა იგი ქარხნის მოწყობაზე დაგიწყებს ლაპარაკს!

— „ჩვენი ხელისუფლება“, „ჩვენი მუშათა კლასი“, „ჩვენი პროლეტარიატი“, — ასე ლაპარაკობს იგი და ინდუსტრიალიზაციის მზეს ფიცულობს სოცმშენებლობის გაგონებაზე მეტის-მეტი განცდისაგან თვალებში ცრემლები მოსდის.

შენც გრძნობებით ივსები ასეთი სწავლების მიმართ და ფიქრობ:

— დიდ არს, პროლეტარიატის დიქტატურავ, გავლენა შენი, რომ ეს ყოფილი შავრაზმელი პროფესორი ასე გულმოდგინეთ ემსახურება სოციალიზმს.

ასაგებია ქარხანა.

— ამ წარმოებისათვის საუკეთესო ადგილია უნედლას რაიონი, იგი მომავალი სამრეწველო ცენტრია, — დაბეჯითებით ამბობს განსწავლული პროფესორი და მკერდში მჯიღს ირტყამს: — გეფიცებით ჩვენს ბოლშევიკურ ტემპებს, რომ ამაზე უკეთესი ადგილი წარმოუდგენელია!

შენ, ამ დაწესებულების ხელმძღვანელს დაწინაურებულ მუშას, გეუცხოვება რომ უნედლას რაიონში, სადაც ნედლეული მცირეა, გირჩევენ ქარხნის აგებას.

— ოჰ! ვფიცავ ინდუსტრიის გიგანტებს რომ ეს ადგილი საუკეთესოა, — გესმის განსწავლული კაცისაგან.

შენდება ახალი ქარხანა. საჭიროა მანქანები, მოწყობილობა.

— ეს ისეთი მანქანებია, რომ მაგისათვის საჭიროა ან ჩემი, ან ჩემი ამხანაგის წასვლა ევროპაში... ჩვენი თვალით თუ არ ვნახეთ, შეიძლება მოგვატყუონ, ხომ იცით, ეგენი ბურჟუაზიაა, ჩვენი პროლეტმშენებლობა ჭირივით ეჯავრებათ...

მიდის დიდებული პროფესორი უცხოეთში. შენ გგონია მანქანებისათვის, თურმე პუანკარესთან პაემანი აქვს დანიშნული:

— გადასდეთ ერთი მილიარდი მანეთი, ეს იკმარებს საბჭოთა კავშირის დასამონავებლად და მერე ყოველწლიურად წაიღეთ მილიარდობით!

ბებერ ჭოფაკს პუანკარეს ნერწყვი მოსდის... ეს ხომ მისი დიდი ხნის ოცნებაა და ამ ოცნებას ახლო მომავალში საფლავშიაც ჩაიტანს...

— კი, კი მე მკითხე თქვენი პატივისცემა; ეგენერალური შტაბი მზად გვყავს, პოლონეთიც მზათ არის, რუმინეთიც... ინგლისიც ხომ ჩვენია, თქვენ ოღონდ შიგნიდან დაარღვიეთ, ხალხი აიშფოთეთ! — ღრინავს ბებერი ჭოფაკი.

— მე მზათ მყავს სამოცი ათასი ჯარისკაცი, რუსეთს ხიშტზე ავაგებთ; ბოლშევიკებს მიწას გაუთხრით,— ღრინება მეორე ძაღლი, გენერალი ლუკომსკი — თეთრგვარდიელების სიამაყე და იმედი.

ჩვენი განსწავლული პროფესორი გულში იხუტებს ყოფ. რუსეთის მრეწველებს „ტორგპრომის“ წევრებს და დორბლმორეული ლუღლუღებს:

— რუსეთი ჩვენი იქნება... მინისტრები ვიქნებით, ძველ რუსეთს აღვადგენთ, ბოლშევიკების სინსილას გავაწყობთ... ქვეყანას შევმუსრავთ...

უცხოეთიდან ბრუნდება განსწავლული პროფესორი. ჯიბე გატენილი აქვს გენშტაბის და „ტორგპრომის“ ოქროთი და ინსტრუქციებით.

„ინტერვენცია, ინტერვენცია, — ჩვენი ხსნა ინტერვენციაშია“, —მოაქვს მას ამბავი

— ძლივს შევიძინე დაზგები—იწმენდს იგი ოფლს, — ეს ბურჟუაზია პირდაპირ დასაკირავია, ხელს გვიშლის სოცმშენებლობაში...

ბოლოს, კჯრგა ხნის შემდეგ ირკვევა, რომ დაზგები და მანქანები სრულებით უვარგისია.

— მოგვატყუეს შეჩვენებულებმა კაპიტალისტებმა, — იგინება „საბჭოთა“ პროფესორი, — ცუდი მანქანები გამოუგზავნათ, ჩვენი მშენებლობის ჩაშლას ცდილობენ — აი მაგალითი...

და მუშტს, „საბჭოთა“ მუშტს იქნევს ევროპისაკენ...

იაღლიში მოგვივიდათ, ბატონო განსწავლულო პროფესორო.

რას გამოაპარებთ თქვენ პოლიტსამმართველოს! ასი კანი რომ გამოიცვალო, ასი ქურქი რომ ჩაიცვა, მაინც გიცნობს, მაინც გიპოვის, ყნოსვით გიგრძნობს, გულის სიღრმეში ჩაგწვდება და ფოტოგრაფიული სისწორით გადაიღებს შენი ინტერვენციული სულის ყოველ კუნჭულს.

ფრთხილად ბატონო პროფესორებო, ხელობით მავნებლებო. საშინელია პროლეტარიატის რისხვა. კითხეთ თუ გნებავთ თქვენს წინა მავნებლებს.

ტერსიტი.

ზღაპარი საბჭოთა დემპინგზე

— წ:გვლეკავს!.. წაგვიღებს!

მ ა ვ ნ ე ბ ლ ე ბ ი

(კარიკატურები ამოღებულია გაზ. „პრავდა"-დან)

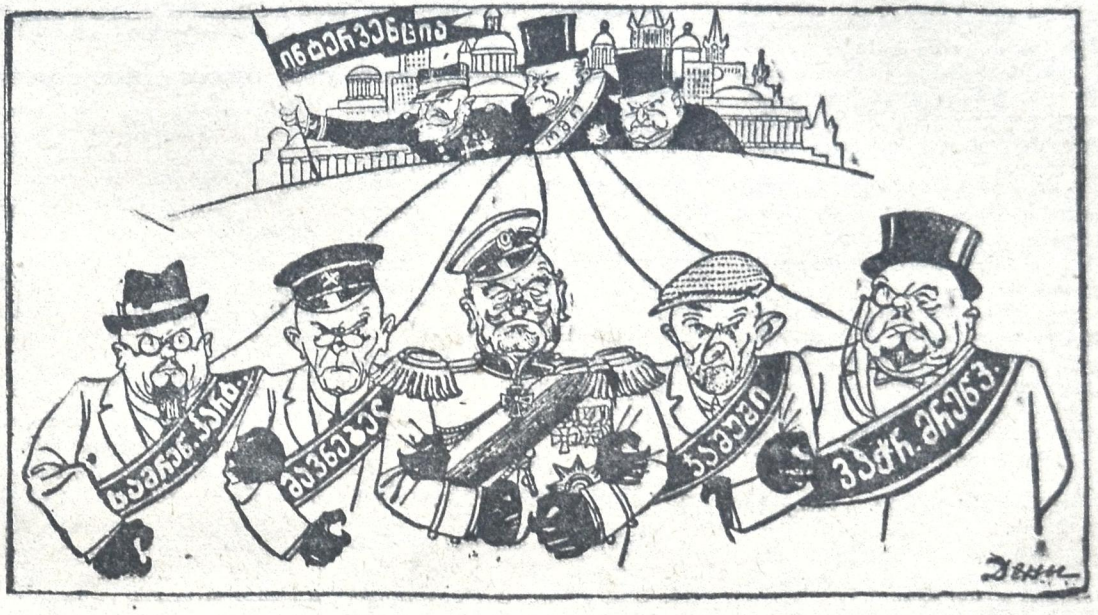

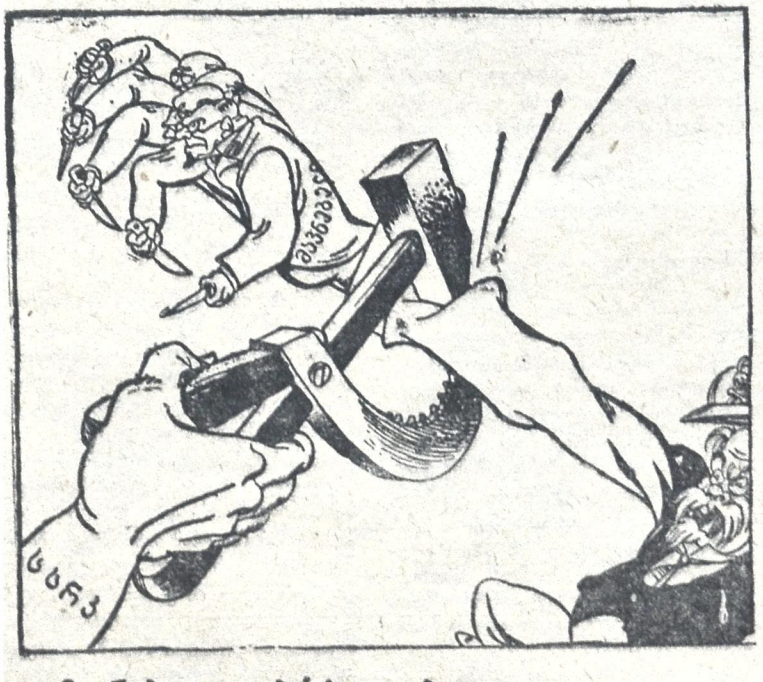

მავნებელთა ბრჭყალები და საბჭოთა „ბრჭყალები"

კ ო ვ ზ ი ნ ა ცა რ ში

მიყვარს ყველი, კიტრი, პური,—
ვთხოვთ დამიგდოთ ყველამ ყური,
მოვიარე არე-მარე
და მოვნახე პუანკარე.

ენა ფლიდი და ორპირი,
სიხხლით ჭქონდა სავსე პირი.
ტანზე ეცვა შავი „კლოკი"
და მივართვი მას ბოლოკი,

—მავნებელთა ძღვენი არის!—
მოვახსენე ენა მწარედ,
ქუდი მაგრა დავიხურე
და მოვკურცხლე უცბად გარედ.

— შეჩერდიო! — მომაძახა,
დაებჩინა ბრაზით ხახა,
(ერთი მაგრა გამეცინა
ამივარდა: ხა, ხა, ხა).

დე დამცინეთ რომ ჩავარდა
რამზინი და პრომპარტია.
მე რა უთხრა თქვენს „ჯეპეუს",
ეს მას რომ არ აპატია!

ძველი

„პროფესსორ“

მახსოვს.

ცირკში გახლდით.

ჩამოთავდა ძაღლებისა და მაიმუნების დემონსტრანცია, ცხენზე ჯირითი და კისრის მტვრევა, „სასიკვდილო“ რგოლებში ხტომა, მხიარულ მუსიკოსთა ტურნე და სხვა.

ცირკის არენაზე გამოჩნდა კაცი, რომლის ტანსაცმელიც წითელ, ყვითელ, ლურჯ, თეთრ, მწვანე თუ სხვა ცისარტყელას ფერთაგან იყო აჭრელებული.

ცირკის ენაზე ამას ჯამბაზი ეწოდება, უბრალო ხალხი მას უცხო სიტყვით კლოუნადაც იხსენიებს.

და აი, ჯამბაზმაც დაიწყო თავისი ჯამბაზობა.

ჯერ დადგა მაგიდაზე ჯამით წყალი, გადახურა თავზე რაღაც ზუჩი, გაუმჭვირვალე სახურავი. შემდეგ ცალი ხელით წამოსწია ეს სახურავი შეჰყო შიგ მეორე ხელი და იქიდან ცოცხალი მტრედი გამოიყვანა. ახადა სახურავი და ჯამზე წვეთი წყალიც აღარ იღმოჩნდა.

ხალხმა ტაში დაუკრა. ოვაციები გაუმართა.

ჯამბაზი კი გაჯგიმვით იდგა არენაზე და ამ ოვაციებს ისე ირგებდა, როგორც დედის რძეს.

— პროფფფესსსორ!..

შესძახებდა იგი დრო და დრო, სანამ ოვაციები და ტაშის გრიალი არ სწყდებოდა.

ამის შემდეგ ჯამბაზმა ჯერ წვრილ რტყელებათ დასჭრა რაღაც ქაღალდი და მაგიდაზე დაალაგა. შემდეგ ქაღალდს ცეცხლს უკიდებდა და ალმოდებულს პირში იტენიდა ყოვლის მძლე შავი ჯოხით. და როცა ქაღალდის წვა და პირში ტენა მოათავა, ერთი ამოიზიდა მკერდიდან და გაღებულ პირიდან იწყო ძაფის ამოზიდვა, თითქოს ყელიდან აძრობსო.

ცირკის დარბაზი ისევ ტაშად და ოვაციებათ გადაიქცა.

ჯამბაზი ისევ არენაზე გაიჯგიმა გამარჯვებულ ყვინჩილასავით და.

— პროფფფესსსორ!..

გაიძახოდა ოთხოთ აზარტში შესვლით.

და თუმცა ვიცოდი, რომ ის პროფესორი კი არა, უბრალო ჯამბაზია, შარლატანი რომელიც ხალხს ურცხვად ატყუებს: სახელოთი მტრედს აცოცებს! ასურავს ქვეშ, ხოლო იქიდან იგი შემდეგ ისე გამოჰყავს, როგორც „წყლიდან ამოყვანილი“, ძაფი კბილზე წინასწარ დახვეული აქვს, არღვევს ამ ძაფს და გამოაქვს პირიდან, ხოლო ხალხს კი აჩვენებს, რომ იგი მან მიიღო ცეცხლსა და ქაღალდისაგან ყასიდათ შემზადებულ პროდუქციათ თავისი ამ შემთხვევაში ჰართლაც პატივსაცემ სტომაქიდან.

დიახ, ვიცი, რომ ეს თავიდან ფეხებამდე გველივით შეჭრელებული არსება უბრალო ჯამბაზია, ცირკის მასხარა და არა ფროფესორი, მაგრამ, მიუხედავათ ამისა, იგი მემაინც არ მძულს, ცირკში ის არავის არ სძულს, პირიქით, ყველას უყვარს და შემდეგ, როცა ის თავის სულელურ ნომრებს ასრულებს და ცირკის არენას გაეცლება, დარბაზი დიდხანს არ სწყვეტს ტაშსა და ძახილს თავშეუკავებელი მოწონებისა.

შეუფერებელია ჯამბაზზე სიტყვა: „პროფესორი“, მაგრამ სათაკილო იგი ამ შემთხვევაშიაც არავის მიაჩნია, შეუფერებლად იგი მაინც არავის ეჩვენება.

მაგრამ აი, მეორე დარბაზი! ცირკის არა, სასამართლოსი, პროლეტარული ტრიბუნალის.

სცენაზე — ნამდვილი პროფესორები, ოცი-ოცდაათი წლის სტაჟით.

ყოველ შემთხვევაში განსხვავება მათსა და ცირკის მასხარას შორის უნდა იყვეს.

და როგორ გგონიათ? ვისდა სასარგებლოთ?

ყური დაუგდეთ ამ „პატივცემულ“ სპეცებს, იმდენად ბეცებს, რომ თავიანთ პროფესორულ ცხვირებზე უშნოდ ჩამოკოსებულ სათვალეებს გადმოღმა ველარ დაუნახავთ ველარაფერი ღირსშესანიშნავი და ღირსაიმედო. ეს მილიონ მუშათა და გლეხთა თავდადებული შრომა, შრომის გმირობა, გაუგონარი მშენებლობათი ენტუზიაზმი და სხვა უჩვეულო თვისებანი მათ, თითონ მასხრებს- ალბათ, მასხრობათ წარმოუდგენიათ და საზღვარ გარეთიდან მათი ოცნებით რუსეთის მხსნელად მოვლინებულ პუანკარესი, ლუშერის, ბრიანის, პოლკოვნიკ რიშარის და სხვა ნამდვილ ცირკის მასხრებით მათი შენაცვლება განუზრახავთ.

ყველაფერი ეს შეიძლება დიდათ სასახრო და სასაცილოც იყვეს, რომ საჭწუხარო არა, და პროფესორულ პსიხიკისათვის მისაღებ-შეხამებულიც. მაგრამ ერთი მთავარი პირობის ცოდნა კი მაინც სავალდებულოა პროფესორთა ჭკუისათვის, რამდენადაც დაბრმავებული არ უნდა იყვნენ ეს პროფესორები: სახელდობრ, ის, რომ საბჭოთა კავშირის ტერიტორია ცირკის არენა არ არის, ხოლო მილიონ მუშათა და კოლექტივისტ-გლეხთა უსაზღვრო შემოქმედებითი ენერგია საჯამბაზო ოინებისაგან რითიმე განსხვავდება.

ამის შემდეგ მართლაც რომ რა ჰიუღწეველ სიმაღლემდე მაღლდება ჩემს თვალში ის „პროფესორ“—ჯამბაზი, ცირკში რომ მინახავს, ხოლო შავი მაგიის რაოდენ უკიდურეს სიმდამბლემდე ძირს ეშვება და ეცემა ზოგი „ნამდვილი პროფესორის“ სათვალე-აფარებული ნიღაბი საძაგელი გამცემლისა, მოღალატისა და ბოლოს სრულიად გატაკიმასხრებული შარლატანისა.

მაზირა

◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇

გაწმენდილნი

(იხ. სურათი ზემოთ)

— ამ ფრინველების გადაფრენა ჩვენი მანდატების გაფრენას მაგონებს!

— ეჰხ! ამათ რა უჭირთ! გაზაფხულზე ისევ მოფრინდებიან... ჩვენი მანდატები კი არასოდეს!

მეგობრების შეხვედრა

აკაკი წერეთლის, — ყოფილ განოვის ქუჩის, — ერთ-ერთ საბამხის სახლის ეზოში ჩამდგარიყვენ რიგში დიასახლისები რაღაცას მოლოდინში. დროგამოშვებით რომელიმე მათგანი გამოვიდოდა რიგიდან და გაეშურებოდა ალაყაფის კარებისკენ ამბის გასაგებათ, — მოდიოდა თუ არა ის, ვისაც ელოდებოდენ.

ერთი ასეთი დაზვერის დროს მზვერავმა მოაშურა რიგს ხმაურით:

— მოდის, მოდის, მოდის!...

რიგში მხიარული ჩოჩქოლი შეიქნა.

ცოტა ხნის შემდეგ ეზოში შემოხრიგინდა ბოსტნეულობით და ხილეულობით დატვირთული ურემი, რომელშიაც ვირი იყო შებმული.

სანამ ნოქრები გადმოალაგებდენ ბოსტნეულობა-ხილეულობას, სანამ მოაწყობდენ სასწორს და შეუდგებოდენ ვაჭრობას, ვირი მოწყენილი გამომეტყველებით ათვალიერებდა მორიგეებს.

ამ დროს ეზოში შემოვიდა გლეხი კურტნიან ვირით, რომელსაც გადაკიდული ჰქონდა ხურჯინი გამოურკვეველი შიგნადებით.

მუშკოოპის და გლეხის ვირები მხიარული ყრიყინით მიესალმენ ერთმანეთს:

— გა-ა-მა-ა-არ—ჯო—ბა—აა!.. მეგობარო! — შეღრიალა მუშკოოპის ურემში შებმულმა ვირმა წავკისელ კურტნიან ვირს.

— გა-ა-გი-ი-მა-ა-რჯოს, მეგობარო!—ღრიალითვე უპასუხა წავკისელმა ვირმა.

რამდენი ხანია არ შემხვედრიხართ აროერთი წავკისელი ვირები, — რა დაგემართათ, რათ არ ჩამოდიხართ თბილისში?

— რატომ ჩამოვიდეთ, როდესაც ჩამოსატანი აღარაფერი გვაქვს? წინეთ მხოლოთ მაწონი ჩამოგვქონდა, რომლის საფასურითაც ღვინით ილეშებოდენ ჩვენი პატრონები. ეხლა კი ღვინო აღარ იშოვება არსად და ამიტომ მაწონს თითონ მიირთმევენ!

— ნეტავი თქვენ, — მოსვენების დრო დაგდომიათ და კოლექტიურათ ბალახის ძოვის მეტი საქმე აღარა დაგრჩენიათ!

— მითომ თქვენ, ქალაქელ ვირებს რა ჯაფა გადგიათ?

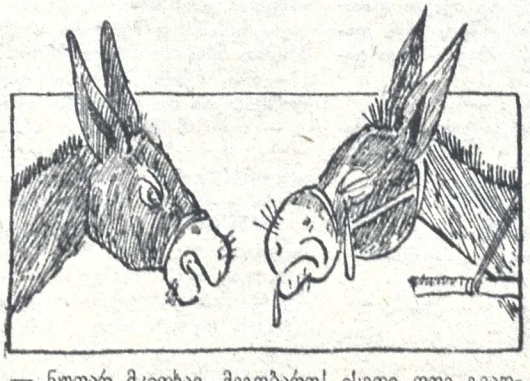

— ნულარ მკითხავ, მეგობარო! ისეთი ღღე გვადგია, რომ დაბადებას ვიწყევლით!

— რა დაგემართათ, მეგობარო!

— და დაგვემართა და ცხოვრება მეტის-მეტათ მოსაწყენი შეიქნა ჩვენთვის. მართალია, წინეთაც ამ ბოსტნეულობით და ხილეულობით დატვირთულ ურმებს ვატარებდით, მარა მუშაობა მხიარული და მრავალფეროვანი იყო მაშინდელ კინტოების ხელში. ხან აღმართს შეუდგებოდით, ხან დაღმართში ჩავხრიგინდებოდით, ხან ნელა წავიდოდით, ხან ჩქარა და ხანაც ერთ ადგილს შევჩერდებოდით ცოტახნით დასასვენებლათ. ყველა ჩვენი ნაბიჯი შემკობილი იყო ჩვენი პატრონი კინტოს ხუმრობით, მოსწრებული სიტყვებით, ბაიათების ღიღინით, რომლების დროს ჩვენს ზურგზე შოლტის ტყლაშუნს სიმწვავე უნელდებოდა! ეხლა კი აი, ეს ყოფილი ვაჭრები, რომლებიც გაბრაზებული არიან იმითი, რომ მათ საკუთარი სავაჭროები გაუუქმეს და მუშკოოპის ნოქრებათ გახადეს, ჩვენ ზურგზე იყრიან ჯავრს. საწყობიდან ცემა-ტყეპით მოგვაქაჩიებენ ურემს საბამხის სახლის ეზოში, ან ალაყაფის კარებთან და ვდგევართ აქ მთელი საათობით. კიდევ კარგი, თუ ამინდი კარგია, მაგრამ ცუდ ამინდში კი ჩვენი სიცოდვე უპატრონო ძაღლიც არ არის!..

— ვა-ა-აა!—შეღრიალა წავკისელმა ვირმა. — ეს მართლა რა უცნაური დრო დაგდგომიათ ქალაქელ ვირებს! მერე და რატომ ხდება ეს უთავბოლობა?

— ე-ე-ე-ეე!—აბა რა ვიცი, რატომ ხდება! ეს ჩვენ, ვირებს კი არა ადამიანებსაც ვერ გაუგიათ!

— ალბათ სავაჭრო დარაბების და შესაფერ სარდაფების შოვნა მეტის-მეტად ძნელი შეიქნა და ამიტომ იძულებული არიან ცისქვეშ ივაჭრონ?

— ე-ე-ეე! შენც ლაპარაკობ რაღა! წინეთ თუ ათასობით იყო დარაბები ყერძო ვაჭრების ხელში, ეხლა მუშკოოპმა რამდენიმე ასეული ვეღარ აშოვა? ყერძო ვაჭრები მოისპენ, თვარა დარაბები ხომ დარჩენ!

— ალბათ ის უფრო ძვირი ჯდება და ეს იაფი და ამიტომ ამჯობინებენ ასე?

— მოდი, ვიანგარიშოთ! ამ ერთ ურემ ბოსტნეულობას და ხილეულობას უდგეგვართ აქ მთელი საათები მე და ეს სამი ნოქრები. (ჩვენს აქ მოსვლამდე რიგში მდგომელებზე არას ვიტყვი). ვთქვათ, ეს ნოქრები იქაც, დახურული შენობაშიც საჭირო იქნებიან. მარა მე და ჩემი ურემი ხომ თავისუფალი ვიქნებოდით ტვირთის მიტანის შემდეგ და სხვა საქონლის ვადაზიდვა შეგვეძლებოდა. მოთხოვნილება კი დიდია გადამზიდველების!

— შეიძლება მომხმარებლისათვის იყოს ეს უფრო მოსახერხებელი და ამას უწევენ ანგარიშს?

— შენც არ მომიკვდე! ვირის ლაპარაკი რომ ესმოდეთ — ვკითხავდით და ნახავდი, თუ რა პასუხს მივაღებდით მათგან! ვისთვის არის აბა სასიამოვნო ღილიდანვე იმის კითხვა ძიებაში იყოს: გაიარა თუ არა მენავთემ, მერძევემ, მებოსტნე-მეხილემ და სხვა. ის არ ურჩევნიათ, რომ გარკვევით იცოდენ, — რომელ დარაბაში, ან სარდაფში მოიპოება ყოველივე ესენი და ვინაზღვრულ საათებში იქ შეიძლება მათი მიღება?

— მაშ რაშია საქმე?

— აბა რა ვიცი, — რაშია! ვირების ენა არ ესმით მუშკოოპის მუშაკებს, რომ გავაგებინოთ ეს უთავბოლობა და თითონ კი ვერ ხვდებიან!..

ამ დროს გამოჩნდა წავკისელი ვირის პატრონი, რომელსაც ბინებზე ჩუმათ უკვე გაეყიდა ჩამოტანილი რაც ჰქონდა, — „ჩოქში"!.. შესძახა თავის ვირს და მხიარულათ გაუდგა გზას წავკისისკენ.

უნდა გენახათ, რა შურის თვალით უცქეროდა ეზოში დარჩენილი ვირი მიმავალს!..

ს. თ—ია.

„ექიმი“

— ჩემო ლავრო, მიშველე რამე, გამაგზავნე სადმე.

— რა თანამდებობა გინდა, რა შეგიძლია?

— ჩემო ლავრო, ჩამომითვალე რა ადგილები გაქვს და მე შევარჩევ. ახე ზეპირად, როგორ გითხრა!

ლავრენტიმ ერთი დასტა ქაღალდი გადმოიღო და ხმა მაღლა წაიკითხა:

— მიწა - ტყის კავშირი ითხოვს ტყის მცველს...

— რად მინდა მაგი! ნადირი კი არ ვარ, რომ ტყეში წავიდე!

— საალმშენებლო ბიურო — ერთ ინჟენერს და ერთ ტეხნიკს აღმშენებლებს...

— არც მაგ მინდა, დალშე, ჩემო ლავრო.

— ჯანმრთელობის კომისარიატი —ექიმს პროვინციაში სამუშაოდ.

— აჰ! სწორედ ეგაა საჩემო საქმე... სხვა არ მინდა, ჩემო ლავრო, ხელობაც სუფთა და პაწია პრაქტიკაც ქე მაქვს. სამი თვე ვმუშაობდი ამბულატორიაში დარაჯად. ვინ მოსთვლის ჩემ თვალწინ რამდენ ავადმყოფს გაუვლია. დღესვე წავალ სამუშაოდ, ყველა ავადმყოფს ვერ მოვარჩენ (ღმერთი არ ვარ), მარა ზოგი თავისითაც რჩება უექიმოდ და მე რა გამჩენი გამიწყრება, რომ ყველა მოკვდეს.

— : —

სოფელი, სადაც ვმუშაობ, მიყრუებულია. ერთი ორ კლას დამთავრებული ქალია და ისიც (ჩვირს ზევით იწევს. გუშინ ერთად ვისხედით საავადმყოფოს ბაღში და ხელი მისკენ გავაცოცე თუ არა, წამოხტა და მომაძახა: როგორ არ გრცხვენია, ასთე უცბად იწყებ? — და წავიდა. (ვერ გამიგია — რა განსხვავებაა ეხლა დავიწყებ თუ უფრო გვიან!).

— : —

გუშინ ჩემთან გასასინჯათ ოთახში შემოვიდა მოკუნტული დედაკაცი და მითხრა:

— შვილო, ფერდები მტკივა, მახველებს კიდეც. სახსრები სულ მოდუნებული მაქვს. დილით რო ავდგები, ძვლებს სულ ჭახა - ჭუხი გააქვს. მჭვალიცა მაქვს... ყონჩუკებსაც მაყრის...

— კარგი დედი, კარგი... მოკლედ, რომ ვსთქვათ, სულ ყველაფერი გტკივა, არა?

— ჰოო, შვილო, ყურსაც მაკლია. ჩემი კაცი, რომ ჩამძახის, მანამ ათჯერ არ გამიმეორებს, მანამდი ვერ გავიგებ ხოლმე. ცოტა თვალსაც მაკლია, ეს ხუთი წელიწადი იქნება, რაც ნემსში ძაფს ველარ უყრი.

— გავიგე დედი, გავიგე. კარგი, გეყოფა, აი, ეხლა მოგცემ მე შენ ფხვნილს, ცოტა მწარე იქნება დასალევად, მაგრამ არა უშავს რა, დილა საღამოს გადაყლაპავ. — და გამოვუწერე ქინაქინი.

— : —

— შენ რაღა გტკივა ქალო? — შევეკითხე შემოსულ ახალგაზრდა ქალს.

— მეე? მრცხვენიან კია: მაგრამა უნდა გითხრა, რომა შვილი არ მყავს. ეს სამი წელიწადია ჯვარდაწერილი ვარ და არ ვიცი რა მიზეზია.

— თქვენი ქმარი ახალგაზრდაა?

— იგეთია, რომა რკინას გაჭკმეტავს კბილითა.....

— ალბათ თქვენ შთამამავლობით უშვილონი იქნებით.

— როგორ თუ შთამამავლობით?

— ისე, რომ თქვენ მამას, პაპას და მამის მამას და პაპას და სხვებს შვილები არ ეყოლებოდათ და არც თქვენ გეყოლებათ.

— მაშინ თუ შვილები არ ეყოლებოდათ, ჩვენ საიდან გაუჩნდით?

—არა, თქვენ შვილებს და შვილიშვილებს არ ეყოლება შვილები.

— თუ ჩვენ შვილები არ გვეყოლება, შვილიშვილები საიდან გვეყოლება? ფინაჩი ყოფილხარ და არა ექიმი! — მითხრა და წავიდა.

თანდათან ეს სოფელი ჭკუაში მიჯდება, არა უშავს რა, შეიძლება კაცი გაერთოს. ორ კლას დამთავრებულმა მარიამ, გული უკვე იბრუნა ჩემსკენ, რადგან სხვა გასაქანი არ ჰქონდა.

სოფელში თანდათან „კაი დოხტურის“ სახელი მოვიხვეჭე.

— ეეეი, დიდი ნაწავლი კაცი კი უნდა იყოს ე ჩვენი დოხტური. — ამბობენ სოფლებში ჩემზე.

იგი.

სასახლეში

— უკაცრავად... აქ წინეთ ჩვენიმთავრობა მიხა ცხაკაია იყო და, ეხლა ხად ბრძანდება თუ იცით?

— ასეთი არც ვიცი; ... ნია! თავი დამანებეთ!..

ᲡᲐᲡᲐᲛᲐᲠᲗᲚᲝᲨᲘ

(ᲑᲐᲗᲣᲛᲘ)

— ჩემია, ბატონო მოსამართლევ, და აბა, როგორ მოვითმენ მაგან მიისაკუთროს. ექვს წელიწადს ვცხოვრობდით ერთად. —მოსამართლეები სიცილს ვერ იკავებენ; ვექილს გახსნილ პორთფელში ჩაუდვია ცხვირი და ხვიხინებს; მდივანი ცხვირსახოცს იფარებს პირზე; დარბაზი მუცელზე სკდება სიცილით.

ამ საერთო მხიარულებას მხოლოდ სამი პიროვნება არ იზიარებს. ერთია საშუალო ტანის ახალგაზრდა, რომელიც სასამართლოს წინაშე დგას და „თავისი საკუთრების" უკან დაბრუნებას თხოულობს, მეორე—თავდახრილი და ფერწასული თხელი ტანის ქალი, რომელზედაც უთითებს ყმაწვილი კაცი და ისაკუთრებს. მესამე კი—ქალის ქმარი.

— რა ჰქვიოდა შენს ცოლს?— ეკითხება მოსამართლე მომჩივანს.

— სირანუშ... სწორედ ეს არის. მე მას კარგად ვიცნობ, ექვს წელიწადს ერთად ვცხოვრობდით, შვილებიც გვყავს. მერმე მიმატოვა და გამექცა.

დარბაზი ისევ სიცილში სცურავს.

— თქვენი სახელი რა არის?—ეკითხება მოსამართლე თავდახრილ ქალს.

— ანიკო!

— სტყუის, ბატონო მოსამართლევ, სტყუის, სირანუშა ქვია, სირანუშა!—არ ისვენებს მომჩივანი.

— თქვენ რას იტყვით?—ეკითხება ქალის ქმარს მოსამართლე.

— არაფერიც არ ვიცი რა ვთქვა, ოთხი წელია ცოლად მყავს. როცა ცოლად შევირთე 17 წლის იყო, ყოველ შემთხვევაში ნაშვილოსნობის მაგას არაფერი ეტყობოდა; ეხლა ერთი წელია რაც ეს ახალგაზრდა შემომიჩნდა—ჩემია ეს ქალიო,—და, მართალი უნდა გითხრათ, არც კი ვიცი— ჩემია თუ მაგისი!—უპასუხა მან.

— ორივეს გეყოფათ, ორივეს! — დაიძახა ვიღაცამ და სიცილის ორომტრიალი ისევ დატრიალდა დარბაზში.

— რით ამტკიცებ, რომ შენი ცოლია?—შეეკითხა თავმჯდომარე მომჩივანს.

— როგორ თუ რით! იმით, რომ მე მაგასთან ექვსი წელი მიცხოვრია და ქალს მიუბრუნდა,—სირანუშ, სთქვი, რომ ჩემი ცოლი ხარ. ნუ გრცხვენია, მაგაზე უკეთესად შეგინახავ. არაფერს არ მოგაკლებ.

ქალმა ტირილი მორთო.

— რა გინდა შენ, ჩემო ძმაო, მოგცემ ორი ათას მანეთს და დამითმე. ჩემი ცოლი.—მიუბრუნდა მომჩივანი ქალის ქმარს.

— ორი ათასი მანეთი მე მომეცი და შვილებიანათ დაგითმობ, შე უბედურო!—დაიძახა ერთმა.

— მე სულ უფასოთ დავუთმობ! —დაიძახა მეორემ.

— მე, პირიქით, ფულსაც დაუთავებ—დაიძახა მეორემ და სიცილის ტალღები მოედო დარბაზს.

ამ ამბავს მოუნდა ორი სხდომა, ორასი მოწმე, სამასი ფურცელი ქაღალდი, შვიდი ვექილი და აუარებელი მდივნები და ბოლოს მომჩივანს უარი ეთქვა საჩივარზე, ვინაიდან ვერ დაამტკიცა, რომ „ანიკო" ოდესმე „სირანუშა" ყოფილიყოს და მისი საკუთრება. როცა გამარჯვებული ცოლქმარი გარედ გამოვიდა, ახალგაზრდა მომჩივანი უკან აედევნა და სახლამდე მისდევდა.

— რა ბედნიერი ქალია!—ამბობდა ელპიტე ქარკელაშვილი,—ორი კაცი აკლავს თავს იმ დროს, როცა ჩემსკენ ერთიც არ იხედება.

როგორც გამოირკვა აღნიშნულ საქმეზე კიდევ საჩივარი შეუტანია „დაზარალებულს" და ისევ უთხოვია— მიესაჯოს მას აღნიშნული ქალი.

Ჰ. ᲝᲑᲝᲚᲘ.

ᲨᲔᲨᲘᲜᲔᲑᲣᲚᲘ

— კაცო, ხომ არ გაგიჟდი, ფეხით მიდიხარ ქალაქიდან გორში?
— არ გაგიგონია: „შორი გზა მოიარე, შინ მშვიდობით მიდიო"?!

ექიმებს

ნანეიშვილს, მამფორიას (სამტრედია) და კაკაბაძეს (დიდი ჯიხაიში)

ბოლმა ამად არ მასვენებს
და მისთვის ვარ განაბრაზად,
რვა თუმანი რომ წაილეთ,
განა ღირდით რვა აბაზად?
მართალია, მეტს ითხოვდით,
მაგრამ თხოვნა შეიწყნარეთ
და „სამადლოდ" გაჭირვებულს
თუმან ნაკლებ დაეხმარეთ.
კაკაბაძევ, შენც იმათთან
რომ გითვლი, მერცხვინება,—
მაგრამ რადგან შენც იყავი,
არ გახსენო,—გეწყინება.
თუმც, უნდა ვსთქვა, არც ხერხდება
სიტყვა შენად დასაცველად:
—შენც შეუდგი გლეხს ქოთანი
მესამეჯერ მოსაწველად.
ოცდა ათი ჩაიჯიბე
უძლებ კუჭის გასაძღომად;
თან ამბობდი: აქ მაცდენთ ..
მე იქ ხალხი ... ის მლოდინს".
ავადმყოფსაც რომ სინდისიდით,
იგონებდით, ალბად, მწვალებს...
მაგრამ თქვენ რომ აწვალებთ,
მაგდენ გოჭებს ვინ დაბადებს?

ლარიბი.

„განდევნილნი“

(ილიასეური)

„სოფ. ყაზბეგში ბლომად არიან მოკალათებული მეფის ყოფილი მოხელეები, რომლებიც მსახურებენ სხვადასხვა დაწესებულებებში. მათი უარყოფითი მუშაობა არა ერთხელ იყო გამოაშკარავებული“.

ხად დიდებულსა მთასა მყინვარსა
ორბნი, არწივნი ვერ შეხებიან;
ხად წვიმა-თოვლნი ყინულად ქმნილნი
მზისგან აროდეს არა დნებიან;
ხად უდაბურსა მას მყუდროებას
ჯერ მუშგლეხინი ვერ მისწვდენია;
ხად ჯალათ მეფის მოხელეთ მიერ
მთიელ მცხოვრებთა სისხლს უდენია, —
იქ ორგანოებს საბჭოთასა
ყოფილი ხალხი შეჰკედლებია,—
ისინი, რომელთ ხალხთა დათრგუნის
მხრებს უმშვენებდა ჩინ-მედლები.

შეჰკედლებიათ და დაუთმიათ
„საიქიოთვის“ *) ეს „სააქაო“.*)
განშორებიან ვით ცოდვილ სადგურს,
„თორემ გვიცნობენ ვინც ვართ აქაო,
ხად ძველი ცოდვა კაცს მუდამ სდევნის“.
(ცოდვა კი ზურგზე უამრავია...
ო, ვინ დათვალოს თუ მათ რამდენი
აქვთ ჩადენილი საქმე შავია!).

---

*) იგულისხმება—მთა, სოფ. ყაზბეგი.
*) იგულისხმება—ბარი, ქალაქი.

განშორებიან —— „უსი-სოფელს“
და სოფელ ყაზბეგს შეჰკედლებიან.
მათ არ აკლიათ სიტკბო პირისა,
ცხვარი, ბატკანი და დედლები.
განუდევნიათ მუშა და გლეხი,
და ახდომიათ ფიქრი, წადილი.
დღე და ღამ ლხინი, ცეკვა, სიმღერა,
მათ უქამიათ ტკბილად ხადილი.
ბლომად არიან სამხედრო პირნი
ფეხოსანი თუ კავალერია,
მაგრამ აწი რა?! მათ თავს დაესხა
ჩვენი „ძაუბუქი კავალერია“.

რინ.

სამუშკოპო მესტვირულ(ი)

იმ დღეს მივიღე წერილი
სოფელში წასულ ძმისაგან:
„ბევრი სიკეთე გვსმენია
წარსულში მუკოპისაგან!
მხოლოდ მარტოდენ წარსულით
ამდროში ვინ-ღა ფასდება?
კარგს იზამ, თუ რომ მუშკოპიც
ნაკლოვანობებს ჰსცდაბა!“.
კეთილ არს ეს ძმის სურვილი
და, ალბად, გამოადგება
თვით მასაც, თუ გასწორების
მუშკოპიც გზას დაადგება.
მაინც რომ საქმე საერო
ძალებით გამოვაკეთოთ,
მოდით, ეს ნაკლოვნებანი
ჩვენც აქვე, დავაკონკრეტოთ.
დაუკარ, ჩემო ჭამანჩავ,
ამიკელ „პიტი-პუტობით“!..
ვაჰ, თუ მუშკოპის ქონება
ნოქრებს შინ მიაქვთ ფუთობით,
და მიტომ კილოგრამობით,
ჩვენთვის არ რჩება, აღარა!..
გუდა დაჩუტა სიცრუემ,
შუბლი კი დარდმა დაღარა...
ვიცი, ზამთარი მოგვადგა
და გაგვიტკბება ბუხარი!..
ვინ შეალაგა მუშკოპში
ეს ჩარჩითა ნაყარ-ნუყარი?!.
სდგანან უსაქმოდ დახლებში:
„თავის ამინდი ჰგონიათ“...
ათჯერ სთხოვ, ერთხელ სამადლ
დამპალ ხილს მოგიწონიან..
თუ არ მიჯერი, რაცა ვთქვი
მიდი და ის ქვა მოხარი!
ჯერ არ მსმენია უხეში,
როგორც მუშკოპის ნოქარი!..
რაც ვსთხოვე, მტკიცა უარი,
მცნო კოსმეტიკის ხამადა;
— ინებეთ, რამდენიც გინდათ,
დუხი და ტუჩის „პამადა“!..
თქმულა მუშკოპის ნოქარზე
ეგ სიტყვა, გადაკრულია:
„რასაცა შესჭამ, შენია,
რაც არა, — დაკარგულია“!..
მიტომ ვერ ნახავთ დღეს ჩვენში
იმაზედ სამასხაროებს,
რაც ნოქრებისგან დღენი სჭირთ
მუშკოპის გრძელ-გრძელ თაროებს!..
სახილე დუქანს მივადექ,
თვალში შემესო ჩანგალი:
სალის წილ, უხვად ეყარა
დაბეჟილი და დამპალი!..
სდგას იაპონურ სურმის მთა,
ვით საქონელი „გრანიცის“;
თუმც თქმულა ჭირზე რომ „სურმა,
მან, რა ხილია, რა იცის“?!.
სდგას ნოქარი და სთვლემს დახლში
დილიდან დაღამებამდის...
მაცალე, შვილო ნოქარო,
მუშკოპის წევრთა კრებამდის!.. **ონისიმე**

— ჩიტებიც კი თბილ ადგილს ეძებენ და ზამთრობით სამხრეთისაკენ მიფრინავენ! მე კი თბილ ადგილს მოვმაშორეს და ქალაქიდან სოფელში გამომგზავნეს სამუშაოდ!

აქა ამგვავი კინო სურათის გადაღებაზე

სოფლად მობრძანდნენ არტისტნი, კაცნი ქარ-
თველთა ტომისა,
მათში ერევნენ ქალებიც, ტანად სხვადასხვა ზომისა.
ბაღათურია უფროსობს, აქვს ძლიერება ლომისა,
არვის ეგონოს ხუმრობა, ან ყლაპვა ცივი ლომისა.
მათ მოეწონათ სოფელი, სიმწვანე, ველი, სერები;
შეყარეს გლეხი-კაცები, ქალები, პიონერები.
შეჰპირდნენ: „სკოლას აგიგებთ შემკულს სხვადასხვა
ფერებით,
თან რადიოსაც დაგიდგამთ, აგავსებთ ბედნიერებით“.
გვითხრეს: „ხელფასსაც მოგართმევთ, თუ იმუშავებთ
ჩვენთანა,
ჩვენია ქალაქ თბილისი, ჩვენია მთელი ქვეყანა.
სურათის გადაღების დროს გათელეს ბაღი და ყანა,
ამ უცნაური სტუმრობით შემდეგ სოფელმა ინანა.
გლეხებს იგდებდნენ აბუჩად: რას მიქვიანო გლე-
ხები,
ჩვენა ვართ კინო - არტისტნი, თქვენ უნდა გვბანოთ ფე-
ხები.
თოკზე ავდივართ, ჩავდივართ ვითარცა ნამდვილ ვეფ-
ხვები,
ჩვენ პუდრ-პამადა გვიზიდავს და მოშრიალე ვერხვები.
ბავშვებიც დაასნეულეს ავადმყოფობით კანისა.
შემდგომ მოკურცხლეს თბილისში არ დაყოვნება ხანისა.
ამით დასრულდა ამბავი, ვითა სიზმარი ღამისა...
ესე მუშაკლებინს მიენდო გამოძიება ამისა.

იანო.

ლექცია ზოგიერთ ინსტიტუტებში

ტელეფონთან (ამბროლაურის რაიონი)

ჰა! ხოტევია?.. თუ ძმა ხარ მითხარი, რა ამბავია ხოტევში? კაციტაძე?.. რომელი კაციტაძე, კაკო? არქიპო? რაშია საქმე?.. რაო! გლეხებს რომ სცემდა?.. მერე, მერე?.. რაო? მოხსნეს თემსაბჭოდან!.. ძალიან კარგათ უქნიათ... ა? ისევ მოახერხა დაბრუნება? რაო? წულუკიძეს დახვდა გზაში და ჭალი მოსთხოვა?!. რას ამბობ, კაკო!? ჭელიძის ჭალი გალახა? ძალით გაიუპატიურაო!?! არ დაეჭირეს? რაო? გამოიშვა თავი! რაფერ, კაკო, თუ კი ჭალმა იცნო! ა? ვეჭილმა უშველა! რა სთქვი? სასამართლოს თავმჯდომარე მისი კარგი ნაცნობია?! ჰოო, ახლა კი ვიცი აჰა? რაო? ყრუა შვილი მისცეს პასუხისგებაში? რას ერჩოდენ?... კაციტაძეს საქმე რატომ გამოაშკარავეო! არ ისმის კარგათ. რაო? ახლა არტელშია? საწარმოო უბანს ხელმძღვანელობს? ვინ გაუშვა ასეთი კაცი საწარმოო უბნის ხელმძღვანელად? ა? თავისმა სიმამრმა? გლეხობა ემდურის? გლეხებს აგინებს და უბღვერს? ტყუილი იქნება, ბიჭო, მღვდელთან და კულაკთან რავა ეჭნება კავშირი! მართალია? რაო?.. ხოტევი! ხოტევი! სადგური... შემიერთე ხოტევს... ტფუი!

სოსო.

ახალგაზრდა მხატვრები

უცხოეთში

ნახ. არჩ. ჩხეიძის, ტფილისი.

— მოწყალება გაიღეთ, დაგვეხმარეთ უმუშევრებს, მთელი დღე უჭმელი ვართ!

— მე! უმუშევარი! მთელ დღეს მუშაობდეთ და არაფერს სჭამდეთ, ეს კიდევ მეხმის!

ყურების გაზრდა

ნ. გ. ორჯონიკიძის, ქარელი

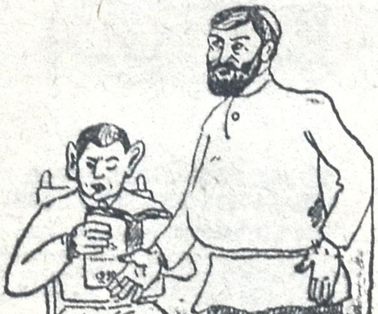

— მასწავლებელო, თქვენს სკოლაში მოგარების შემდეგ, ჩემს შვილს ყურები გაეზარდა!

ნატვრა

ნახ. კოპალიანის, ცაგერი.

ნეტავი ჩვენი კოოპერატივის ნ... რის, ნიკოს, ნათესავი ვიყო, ყველაფერი მექნებოდა!

ნამდვილი მიზეზი

ნახ. ახტვაცატუროვას, ტფილისი.

— რაშია საქმე, რომ დაწესებულებაში არავინ არის?

— დღეს ჩვენი გამგის გვარის ანბანზე წიგნაკების გამოცვლა ხდება, და, ვინაიდან აქ მხოლოდ გამგის ბიძაშვილები მსახურობენ, ყველანი წიგნაკების გამოსაცვლელად წავიდნენ!

ჩვენი სასახლო

ნახ. ვ. ჩხაიძის, ლანჩხუთი.

— ალარ მეგონა, თუ ხორცის ალებასაც პროტექცია სჭიროდა!

— მოსულიყავი ჩემთან და უპროტექციოდ - ურიგოდ გამოგატანდი რადენიც გინდოდა!

სწორი მისამართი

— ფრიდონ, ჩემი ცხვრები ხომ არ დაგინახავს?

— რაც ამ ჩვენს სოფელში ცხვრები და თხებია, ყველა ჩვენს სკოლაში იყრის თავს... ალბად შენიც იქ იქნება.

რადიო

ცეკვის რეკორდი

აჭარისწყალი. კლუბის გამგემ მსოფლიო ახალი რეკორდი დაამყარა ცეკვაში: სცენაზე ცეკვა არ შეუწყვეტია მაყურებელთა სახლში მისვლამდე.

უსტა-ხან

ორდერების განაწილება

მარანი (აბაშის რაიონი). „ეპოს" გამგეობა დღისით გაცემულ ორდერებს ღამით აუქმებს და ისევ ანაწილებს... ნაცნობთ შორის.

ანტირელიგიური კამპანია

იქიდანვე. ძველ ჩვეულებებთან ბრძოლის მიზნით, რომ მიცვალებულის მიმართ მოსახლეობაში უკმაყოფილება არ გამოეწვია, „ეპოს" ფურნემ მთელი დღის პურის მარაგი გასცა ალაპისათვის და უპუროთ დატოვა მოსახლეობა. „ეპომ" მიზანს მიაღწია: გაძლომის „შემდეგ" მომტირალენი სახლში გაიპარენ და მით პროტესტი გამოუცხადეს მიცვალებულს მათი პურის მითვისებისათვის.

ოჩოპინტე

„თავშესაფარის" გახსნა

ოზურგეთი. „ეპოს" გამგეობამ მობილიზაცია უყო ყველა გაწმენდილებს და მოათავსა „ეპოში". ადგილებზე გაგზავნილია წერილები ყოფილ ვაჭრების „ეპოში" გამოგზავნის შესახებ.

ულაპაძე

„ხელის შეშლა"

ჯურუყველი (გურია) სარევიზიო კომისიამ იმ დროს მოუსწრო ადგილობრივ კოოპერატივის ნოქარს, როცა უკანასკნელი ფულებს ყლაპავდა. რენტგენის სხივებით გასინჯვამ, აღმოაჩინა, რომ ნოქარს მხოლოდ 400 მანეთის გადაყლაპვა მოესწრო, დანარჩენი ფული აღმოაჩნდა ყელში გაჩხერილი.

ია

ღმერთის მოწვევა

გომი (სამტრედიის რაიონი) ალმასკომის თავმჯდომარემ და მდივანმა გადასწყვიტეს — მოიწვიონ საიქიოდან ღმერთი, რომელიც კანცელარიაში არსებულ ქაოსისაგან შექმნის და დაამყარებს წესრიგს საქმის წარმოებაში. მოლაპარაკება უკვე დაწყებულია. საქმეს აბრკოლებს ხელფასზე შეუთანხმებლობა. ალმასკომმა გამოიწერა დამატებითი თანხები სადღმერთის ხელფასისათვის.

მებრძოლი

არ გვაქვს მტრობა, არცა შური ავუწიოთ ვანოს ყური

ხარაგოული

ცხრაწლედის სკოლის მასწავლებელი ვანო ბუაჩიძე მოწაფეებს სცემს, რაც სამართლიან უკმაყოფილებას იწვევს მოწაფეთა მშობლებში.

თალა

— ვანო, ეს რა გიქნია ჩემი შვილისათვის, რომ ბავშს შენი ცემისაგან კისერი განზე მოღრეცია?

— მაგისი დარდი გაქვს! ხვალ მეორე მხრიდან გავარტყამ ყბაში და თავი ისევ თავის ალაგას დადგება.

ბიჭო, ყური რა უყავი?

— სახლში დავტოვე, თორემ ჩვენი მასწავლებელი ვანო სკოლაში არც ერთს არ შემარჩენდა.

— ნეტავი განათლების განყოფილება ყურს აუწევდეს ჩვენს მასწავლებელ ვანოს, როგორც თვით უწევს მოწაფეებს ყურს!

უყვარს ძველი ადათი, გაუფრინდა მანდატი.

ჯურუყვეთი, (გურია)

ლევარსი ფხაკაძემ კარგად მოითბო ხელი ალმასკომის თავმჯდომარეობის დროს. როცა კოლექტივიზაცია გამოცხადდა, მან მიჰყიდმოჰყიდა საქონელი და ქონება და ისე შევიდა კოლექტივში.

ე. რა.

კოლექტივმა ჩვენს ლევარსის
აუტეხა გულის ძგერა.
კულაკებში დაფრინავდა
ჩუმად როგორც ქარი, ძერა.
მაგრამ მაინც ვერ ჩამალა,
დაასრსეს კოლექტივი,
და ლევარსის თვის მიზანზე
გადაესხა წყალი ცივი.
სხვა საშველი აღარ ჰქონდა,
(კაცი იყო თავმჯდომარე).
კოლექტივზე ვარი ვერ სთქვა,
თუმცა ღვარა ცრემლი ცხარე...
და გაჰყიდა რაც გააჩნდა,
კაცი გახდა „პროლეტარი“,
და ვით გლეხი „უმიწა-წყლო“
შემოაღო ფართოთ კარი.
ღმერთსა სთხოვდა: დამიფარე,
მღვდლით მოვნათლე „ჩემი შვილი“.
და სანთელი ხატების წინ
ინთებოდა ორი წყვილი.
მაგრამ ღმერთმა ვერ უშველა...
გამოება მანდატს ფრთები,
და გაფრინდა... გადიარა
მაღალი და გრძელი მთები.

ვანია და ილია ორივ მოწყენილია.

სოფ. ქვიშხეთი, სტალინისი

კოლექტივში აღმოჩნდენ ულირსი პარტიულებიც: ვანო მაჩხაშვილი და ილია გომართელი, რომლებიც კოლექტივის წევრებს აიძულებდენ კოლექტივიდან გასვლას.

ძირ-თა

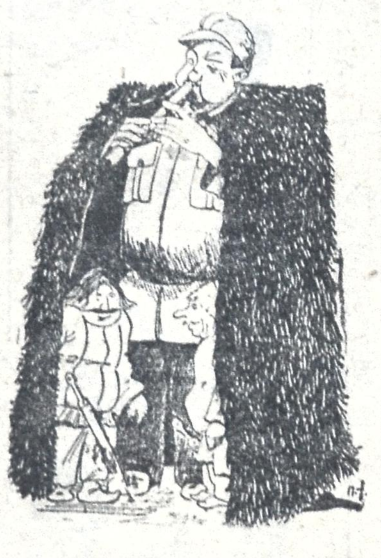

კულაკმა დუდუკს დაუკრა,
აცეკვდა ორი ძმანია.
(პირველი გახლავთ—ილია,
და მეორე კი—ვანია).

ზედ მოაყოლეს სიმღერა:
„არ გვინდა კოლექტივიო,
და გავაცუროთ ყინულზე
ვითარცა მტკვარზე ტივიო.

შიგ შევიპაროთ. გამოვხრათ.
„ციხე შიგნიდან ტყდებაო“.
რომ დაიშლება არტელი,
ჩვენ ხომ არ დაგვბრალდება“

მაგრამ გაუგეს ვაჟბატონთ
მათი მიზანი ავია.
„კოვზი ნაცარში ჩავარდათ“
ვეღარ მიართვეს ფლავია.

ხეულაპია კომისიამ რაც გაყიდა სულ მისია

ეწერი, (სამტრედია)

საალმშენებლო კომისიამ ეკლესიის ეზოში მოჭრა ცაცხვები და გაყიდა. აღებული თანხა სოფელს არაფერში მოხმარებია, რადგან კომისიამ შესანსლა.

ეწრელი კოლო

„ხეულაპია“ სახელი
არ გეგონოთ ზღაპარი.
მის ნახვისთვის არ გვინდა
სანთელი და ლამპარი.
ადვილია, რომ გახდე
„ხეულაპია“ კაცადა;
უნდა გქონდეს ამისათვის
შენ ჭამის შნო და მადა.
ხეებს აქცევ ფულად და...
და ფულს უქენ ყლაპია.
შეგერგება, შეგრჩება
როგორც ტყემლის ტყლაპია.

ნუ იდარდებ ალექსანდრე, ალგადგენენ შენ კვლავ ადრ

სოფ. სოჩხეთი, (ხრესილის თემი)

ალექსანდრე მინდიაშვილი, რომელიც თავისი შავი წარსულისათვის გამორიცხეს კოლექტივიდან, ისევ შემოძვრა შიგ ძმა-ბიჭების დახმარებით.

მნახველი

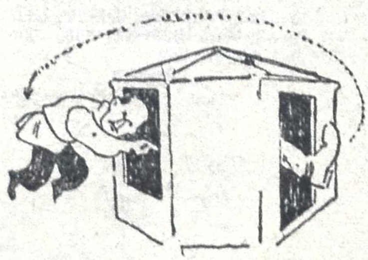

— ზურგზე გვაჯექი, როდესაც
შავ დროის იყო ხანაო.
შენის წყალობით ბევრს გვქონ
ზურგის და თავის ფხანაო...

ეს უთხრეს... კარიც გაუღეს
პანღურიც ზედ ჰკრეს თანაო.
ჩვენ კოლექტივში არ გვინდა
კაცუნა ამისთანაო.

გავიდა ხანი, სულ ცოტა
მოფრინდა ფანჯრიდანაო,
და კოლექტივის საკლავად
გალესილი აქვს დანაო.

ქანონის მიხედვით

— არ შეიძლება აქედან ამოხვლა!
— როგორ თუ არ შეიძლება! ბავშიანი ქალი ვარ!

წერილი მეგობარს
(ოზურგეთი)

დღით ცხადად, ღამით სიზმარში დაუვიწყარო და მოსაგონარო, ძმაო ვასო.

მივიღე შენგან გამოგზავნილი წერილი, რომელშიაც მწერ ზესტაფონის ამბებს.

მანდ ყველაფერი თავის რიგზე ყოფილა, ჩემო ძმაო, თუ კი წითელ სასადილოში 2-3 საათის მეტი არ გიწევს ცდა. (მაგას რა სჯობია). შენ ჩვენი იკითხე. ორ-სამ საათს ვინ დაეძებს, რომ მთელი დღე არ გვიწევდეს ლოდინი. ჯერ მოგიტანებენ ხელის შესახოც ქაღალდს, შემდეგ—ბორშჩს, შემდეგ—დანა-ჩანგალს (უნდა ითქვას სიმართლე, რომ დანა-ჩანგალი ერთად მოაქვთ),—შემდეგ—პურს და ბოლოს —კოვზს. კერძიც არის და კერძიც; თუ კარგი ცურვა არ იცი, ვერაფერს გახდები (ცურვა ხომ ყველამ არ იცის.).

ერთხელ სასადილოში ლიმონათი მოვითხოვე.

ოფიციანტმა გახსნა ლიმონათი და შიგ ბორშჩში ჩამიგდო. (თურმე ვილაც „გულის ვარდს“ ეალერსებოდა და თვალებით სხვაგან იყურებოდა).

იწერები: შალიკო ურუშაძეს რა უქნეს—გოგუაძის ქალი რომ დაიბარა სამსახურში კალოშების მისაღებად და შემდეგ გაუპატიურება მოუნდომა.

რა უქნეს და მაშინ მოხსნეს სამსახურიდან. სასამართლომ ასეთი განაჩენი გამოიტანა:

„მიიღო რა სასამართლომ მისი სოციალური მდგომარეობა“ (ყოფ. ვაჭრის შვილია) მიუსაჯა პირობითი სასჯელი.

შემდეგ გამოუჩნდა ვიღაც „გულთნის დედა“ და გაგზავნეს ლაითურის მეურნეობის მდივნად. (ე. ი. „პოვიშენია“ უქნეს).

გამეცინა, მწერდი—წერილებს თუ ღებულობ თავის დროზე.

თავის დროზე კი არა, ერთი წლის შემდეგაც რომ მივიღო, დიდი გასაკვირი იქნება.

ტფილისში გასაგზავნ წერილებს ხშირად ისევ ოზურგეთში ვღებულობთ. მაგალითად 10 ნოემბერს ტფილისში და სხვა ადგილებში გასაგზავნი წერილები და ამანათები ზვანში გაეგზავნათ.

ეს ჩვენი წერილი, როგორ თარიღიდან ჩანს, სამ თებერვალს გამოგზავნილია და დღეს (30 ნოემბერია) მივიღე.

წერილი თუ გამოგზავნო „დაპლოტნოი“ გამოგზავნე, ის არ იკარგება, რადგან აბაზი აქვთ მისაღები.

მართლა კინაღამ დამავიწყდა.

როგორც ჩანს, სანდრო თოიძის ამბავი ძალზე გაინტერესებს. ხომ გახსოვს პირველად მოანგარიშედ იყო აბრეშუმის ქარხანაში, მოხსნეს და ცოტა ხნის შემდეგ იქვე დანიშნეს ბუღალტრად, ორი თვის შემდეგ ისევ მოხსნეს და ერთ კვირაში მთავარ ბუღალტრად დანიშნეს იქვე. წმენდაზე პირველ კატეგორიით მოხსნეს. გავიდა ცოტა ხანი და იმ ქარხნის დირექტორად დანიშნეს. გიკვირს! ჩვენც გვიკვირს, მაგრამ რა ვქნათ.

ახლა საშიშია არ მოხსნან, თორემ მისი „საკადრისი“ სამსახური, საქართველოში აღარ გვექნება.

კიდევ ბევრის რამის მოწერა მინდოდა, მაგრამ მეშინია წერილი არავის ჩაუვარდეს ხელში, თორემ ეს ხალხი ხეირს არ დამაყრის.

თუ ძმა ხარ, ვასო, ეს წერილი წაკითხვისთანავე დახიე, თორემ თუ ვინმეს ჩაუვარდა ხელში, „ტარტაროზში“ გამოჭიმავს.

მოგიკითხა ერთი ჩეთვერი არაყით დამთვრალმა აგრონომმა ყიფიანმა.

შევარდენი

მლიქვნელი

სამტრედია

დგება წუთი მძიმე,
უნდა ავხმაურდე!—
გლეხკომს თავის თავზე
ქუდი აღარ უდევს.
სასადილო გახსნა
ისე „ჩუმი, წყნარი“,
აქ არ გვეგულება
სხვა მის შესადარი.
ლანძღვა გნებავს? არის.
ჩხუბი? —ისიც კიდევ!
და გაისმის რისხვის
ხმები კიდით-კიდე.
მოპყრობაზე — მგონი,
სიტყვა არის მეტი! —
ვზივართ ობოლივით.
ცრემლებ-მონაწყვეტი.
თავმჯდომარემ ვალი
შეასრულოს უნდა!—
მოგვაშოროს დროზე
ხალხი ხურდა-მურდა.
დაიღალა თვალი—
ამ ქალაქის მზერით!
ხან მოჰქროლავს დაბლა
ხან აიწევს ზევით.
არრდილივით ჰქრება,
ხელმძღვანელთა ხელი
და ჰაერზე რჩება
ყელი მოსახვევი.
ალმასკომმა ბევრი
დაპირება მოგვცა!
ბოლოს „მიზეზებით“,
ყველა გაგვათლა.
მაინც არ შეისმენს,
რომ ვთქვათ გასაგონად:
და ამიტომ დუმილს
ვარჩევთ უფრო სწორად.

—

ამ ამბავმა სწორმა
სწორედ ამატირა—
რაიალმასკომი
ცვლის უფროსებს ხშირად.
სახეში მაქვს წითელ
მილიცია დღესა!
ოცდაათჯერ თვეში
იცვლის უფროსებსა.
შესძრეს მთა-ბარი,
სცადის ყველაფერი—
ვერ იპოვეს მაინც
კაცი შესაფერი.
და გრძელდება კვლავაც
მოხსნა-დანიშვნები!—
(ტარტაროზო, გვიხსნის
რჩევა, შენი ხმები)...

ჭაგნელი ბზიკი.

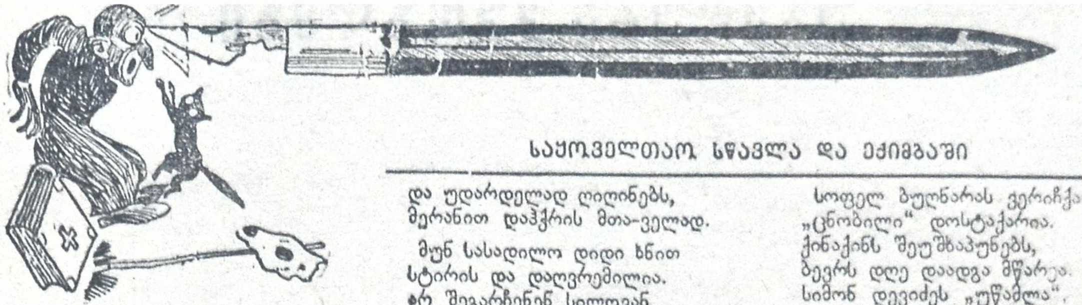

საყოველთაო სწავლა და ექიმბაში

სოფლის ამბები

(საჯავახო)

საბჭოთა მამულს ძნელაძე
„ვაზის უბანში“ განაგებს.
გიორგი კვალდაკვალ მისდევს
ბიუროკრატის ანაგებს.
მუშტი და კრივი მუშებში
ამ დროში გაგიგონია?!
მე საქციელი ძნელაძის
გამიზომ-ამიწონია.
ამბობენ: დიდი კაცი ჰყავს
ძნელაძეს დამცველ-მფარველად,
და უდარდელად ღიღინებს,
მერანით დაჰქრის მთა-ველად.

მუნ სასადილო დიდი ხნით
სტირის და დაღვრემილია.
არ შეგარჩენენ სილოვან,
რომ გადახნსლე რბილია

სალამი ჩემო დომენტი,
რაშია საქმე ძამია?
ამ უპატენტო დუქანში
სოფელი შეგიჭამია!
„მარკა“ და ოთხი აბაზი
მითხარი, მოსაწონია?
თუ ეს ქვეყანა, ბიძია,
შენ უპატრონო, გგონია!
გლეხკომო, აბა გლეხკომო,
აქეთკენ შენი თვალები.
ავტო დანიშნეთ, ძამია,
თორემ დავმძიმდით ვალებით.

სოფელ ბუღნარას ვერიჩქა
„ცნობილი“ დოსტაქარია.
ქინაქინს შეუშხაპუნებს,
ბევრს დღე დაადგა მწარე.
სიმონ დევიძეს „უწამლა“,
გვერდში დაარჭო მახათი
ბევრია ამის მოწამე,
პეტრე, ივანე, ალათი.
შვიდი თუმანი დაუჯდა
ვერიჩქას ნანემსარია;
ალმასკომს ვთხოვოთ ალაგმოს
ასეთი დოსტაქარია.

ტარტაროზ, ესე გმირები
დაასილოსე, ძამია,
თორემ იმათგან გლეხობა
ვართ მეტად განაწამია.

„შიხლინსკი ბომბ“.

გ ო დ ო რ ი

გულშემატკივარს (მცხეთა, ნავთსადენი) „კინო მოიტანეს და მის მოწყობაზე არავინ ზრუნავს, გდია ხაწყალი და ხმინავს“-ო. უკანასკნელ სიტყვებს, ალბად, თქვენს კულტკომისიაზე ამბობთ.

დ. დ. (ფოთი). ამ საკითხის შესახებ არ შეგვიძლია დისკუსია გავხსნათ ჟურნალის ფურცელზე. მხედველობაში მიღებული გვაქვს. ოფიციალური ცნობის შემდეგ შეიძლება უარყოფის დაბეჭდვა.

ლან დელს. ტფილისში ალბად უამრავი „თ. მ.“ იქნება, და როგორ მიხვდეს, თუ ვის ეკუთვნის თქვენი „ჩვენი დროის მეშჩანკა“? ბევრია ასეთი „თ. მ.“-ები:

იპრანჭება, კოპწიაობს,
აქვს მაცდური თვალი,
და შელებილ ლაწვს „უმშვენებს“
ხელოვნური ხალი.
ხარძაყებსაც ვერ უფარავს
ხშირად მოკლე კაბა.
ვნების ცეცხლით აათრთოლებს
ის თვით წმინდა საბას. („წმინდანები“ ასეთ საქმეში უფრო მგრძნობიარე ხალხია, ვიდრე ჩვეულებრივი მომაკვდავნი).
ასეთებით თავი მოაქვს
მას ზეციურ არსად.
და ნამდვილად კი არა ღირს
არც თუ ჩალის ფასად.

კარგს იზამდით, რომ გაგეხსნათ ეს ინიციალები („თ. მ.“) და პირდაპირ დაგესახელებინათ, თორემ რომელმა ერთმა მიიღოს თქვენი ძღვენი?

მეპაქას (ზესტაფონი). ამ წერილის დაწერას ის არ გერჩივნათ გძინებოდათ ღამის თორმეტ საათის შემდეგ? მერე რა, რომ ბიუროში 12 საათამდე იყვნენ? ყოველ შემთხვევაში უსაქმობა თქვენ უფრო გეტყობათ, რომ ასეთ ამბავზე ძილს იტეხთ და ნაშუაღამევს ასეთ გრძელ ლექსს სწერთ.

მაზუთის უგნელს (ზესტაფონი). ერთი გვითხარი, ეს რა თქვენი (და ჩვენი) საქმეა, რომ იწერებით:

ტარტაროზო, გვინახულე, და დაგხვდები აქ მე,
და თვითონ შენ განგვისაჯე ცქრიალაძის საქმე.
თამარს ქმარი აღარ უნდა... მას ხელს უწყობს დედა.
ჩამოდი და შენი რიხხვა მოავლინე ზედა.

ამ სიცივეში ტყუილად არ გველოდოთ მატარებელზე სადგურში.

საველს (ფოთი) გვწერთ, რომ:

გვახალიამ გვილავასა
ჩხუბი როცა აუტეხა,
მათ ორივე თავის გარდა
„ლამპოჩკები“ ხულ დატეხა.

აი, ეს (შუშების დატეხა) არის სავალალო, თორემ მათ თავებს ვინ ჩივა! რა მოსახმარია!

ენ.—ლოს (სამტრედია, ეწერი). შესაძლებელია, რომ ტარასი კოლექტივში ჭორებს ავცრელებს და ლამობს მის დაშლას, მაგრამ:

ინტრიგის ქსელის გამბმელი,
გამოქექილი მელია, —
კახიანის ქებული
თავადი დაშნაკელია.

არა გვგონია, რომ ტარასი კახიანი დაშნაკელი იყოს, ვინაიდან ასეთივე პარტია ჩვენშიაც ბევრი იყო: მენშევიკების, ნაც. დემოკრატების და სხვ.

უ—პა—ძეს (ოზურგეთი): ყველა ამ ამბების შესახებ ჩვენ უკვე გვქონდა წერილები დაბეჭდილი (მათში ზოგი თქვენი იყო). მიუხედავათ იმისა, რომ ახალი არც თეატრის შესახებ არის, მაინც დავბეჭდავთ თქვენს წერილიდან ამ ამონაწერს, რომ გული არ დაგაკლდეთ:

თეატრის საქმეს არ უჩანს თავი,
ვაშალომიძეს არცა აქვს ფიქრი.
ფული დაცანცლა ადგილკომებს და
ყოველ კვირაში ტფილისში მიჰქრის.

აკ. გოცირიძეს. ვადასტურებთ, რომ „სხვავეღი“-ს ფსევდონიმით „ტარტაროზში“ მოთავსებული წერილი „სამება-ერთარსება“ თქვენ არ გეკუთვნის.

საქ. მეცნიერებათა აკადემიის
აკად. ი. გრიშაშვილის
სახელობის
ბიბლიოთეკა-მუზეუმი
16
Библиотека-Музей
имени
Акад. И. Гришашвили
Академия наук ГССР

Ս 345
1930

უბედური მშობლები

რედაქ. სარედ. კოლეგია; გაზ. „მუშას" გამოცემა სტამბა "კოლექტივი" მთავლ. № 1819